

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Štane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se biagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Samostojnost Poljske.

Listi zadnji čas mnogo pišejo o avtonomiji ali samoupravi, o nekaki samostojnosti Poljske. To vprašanje se ne tiče samo ruske Poljske, ampak tudi avstrijske Poljske, to je Galicije. Ruski Poljski sta car in vrhovni poveljnik ruske vojske Nikolaj Nikolajevič ob izbruhu vojne obljubila samoupravo v okviru ruskega carstva. To sta storila seveda z namenom, da bi Poljake, stare nasprotnike Rusov, nekoliko privezala na Rusijo. Resnica je, da ruski Poljaki niso tako hudi nasprotniki Rusov, kakor avstrijski Poljaki. Razne ruske stranke imajo pa o samoupravi Poljske različno mnenje. V načelu so pač vse ruske stranke za njeno samoupravo, vendar so v pravem pomenu besede za to le liberalna, radikalna in socialnodemokratska stranka. Ruski narodnjaki niso za samoupravo, marveč hočejo, da naj se Poljska, ki obsega po njihovem mnenju dvomljiv element, popolnoma izloči iz ruskega carstva; pod Poljsko pa razumejo le one pokrajine, kjer bivajo Poljaki na deželi v večini. Monarhisti, za katerimi stojita birokracija in visoko plemstvo, pa Poljski ne privoščijo niti take samouprave, kakršno je imela pred vstajo l. 1863. Ti pravijo, da naj državni svet in дума, ki sta Poljski po večini članov nasprotna, določita, kakšno samostojnost naj dobi ta dežela. Najbrže bode pa nazadnje, ako se bo sploh kaj izpremenilo, z ozirom na uspeh vojne pri določitvi poljske usode, ki je sedaj žalostna, imela besedo tudi Avstrija s svojo zaveznico in ne samo Rusija.

O samostojnosti skupne Poljske pa ne sanjajo le, marveč popolnoma resno govorijo tudi galicijski Poljaki. Znabiti vsi Poljaki za to idejo niso tako močno navdušeni, kakor je bil oni načelnik poljskih legij, ki je zahteval prisego samo na poljsko zastavo, ali istina je, da vsplamti vsak Poljak in dela načrte, ko sliši govoriti o nekdanji slavi Poljske. Ker so Poljaki hrabri bojevniki proti

Rusom, jim tudi najvišji krogi ne zamerijo, če javno dajejo duška svojemu navdušenju in če duhovni ljudstvo priporočajo Mariji, kraljici Poljske. Tudi raznim nemškimi strankam v Nemčiji in Avstriji nima ugaja misel, da naj Poljska postane samostojna, ker bi bila „Pufferstaat“ proti Rusiji. Avstrijski višji politiki dobro vedo, da Galicija požira milijone, četudi se ondi še ne gradé kanali, in da bi bilo nemškemu življu veliko lažje priti do večine v tostranski državni polovici, ako bi Poljaki, seveda v okviru Avstro-Ogrske, postali samostojni. Iz navedenih razlogov bi trializem s sestavom Poljske kot nove tretjine Nemcem dokaj bolj ugajal, kakor oni, ki je nameraval Avstro-Ogrski kot tretjo prisloniti Jugoslavijo.

Svetovna vojna.

Avstrija — Rusija.

Pol Bukovine zopet naše! — Strašni boji pri Dukli v Karpatih.

V južni Bukovini avstrijske čete uspešno napredujejo in Rusi se povsod umikajo. Dne 6. februarja so naše čete vkorakale v Kimpolung. Naši so vjeli 1200 Rusov in zaplenili veliko vojnega materijala.

Avstrijci so zopet osvojili Izvor in Moldavo v Bukovini. Dvadnevna bitka je bila izredno vroča, a končno je bila zmaga naša. Sovražnik je zbežal v popolnem neredu. Naši so zaplenili mnogo orožja in streliva.

Dne 9. t. m. so naše čete v Bukovini zasedle mesto Vamo in potem Guro Humor. Rusi so zbežali proti Radavcu do reke Sučave.

Zadnji teden so bili siloviti boji na Karpatih, posebno ob prelazu Dukli. Naše strojne puške so pokosile veliko Rusov. Na Karpate so naši poslali čete tudi od srbske meje, Rusi pa izpred Premišla.

Rusi so na Duklo napravili zato tako hud napad, ker so Avstrijci in Nemci imeli velike uspehe pri Užoku. Celo ponoči so Rusi napadali naše čete, kar ni njih navada. Radi bi bili vdrti zopet na Ogrsko proti Budimpešti, kar jim pa ni uspelo.

Prve dni meseca februarja je bilo v Karpatih 15 stopinj mraza, ki je napravil med moštvo veliko škode.

Rusija pošilja še vedno nove čete na Karpate. Naši težki topovi so prisilili Ruse, da so se morali umakniti. Na Karpatih se junaško bore tudi Kranjci.

Avstrijske in nemške čete so dne 8. t. m. vzele po večdnevni bojih neko važno postojanko severno od sedia Volovca.

V zahodnem delu Karpatov se je izjalovilo več ruskih napadov in je prišlo v naše roke 340 ruskih vjetnikov in več strojnih pušk.

Pred Tarnov so Avstrijci pripeljali svoje težke topove in Rusi so morali mesto zapustiti, ter se umakniti na vzhodne višine.

Rusi so vas Rudki na reki Dunajcu, ker je niso mogli več držati, požgali. Poveljnik Rusov je tu general Dimitrijev.

V okraju Gorlice stoji palača bivšega poljskega ministra Dlugosza. To palačo, kakor tudi ono viteza Plockega, so Rusi oplenili. Ker so Rusi na cerkvenem stolpu pri Gorlicah postavili opazovalno stražo, so naši stolp razstrelili.

E. Durski, poveljnik poljske prostovoljne legije, je dobil od cesarja križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Nemčija — Rusija.

Nemški cesar in ruski car sta prišla na bojišče v Poljski.

V okolici Ravke Nemci vedno huje napadajo Ruse. Kaže se, da se ondi pripravlja nekaj posebnega.

PODLISTEK.

Ostanki žebjarstva na Kranjskem.

1. Zgornja Bela nad Kranjem.

(Priobčuje Kropar.)

(Dalje.)

Belska fržina (beseda je belskemu jeziku prilagodena „fužina“, laško fucina t. j. kovačnica), je zelo podobna kroparskemu „vigencu“ (vigenc, l. igne, t. j. ogenj). Sredi lesene fržine, ki je na zunaj podobna šupi, stoji ena sama „ješa“ (nemško Esse, t. j. ognjišče), okoli ješe so pa leseni „štoki“ (panóvi, od nem. Stock). Na ješi gori ogenj iz navadnega bukovega ali smrekovega oglja, kateremu vsled varčevanja pridevajo suhe drobce borovega lubja. Oglje kupujejo Beljani od oglarjev iz Kokre na mernike, in sicer v vrečah po štiri mernike za 2 kroni (pred leti za 1-40 K). Imena „žirgel“ za vrečo štirih mernikov ne poznajo. Da ogenj na ješi ne ugasne, puha vanj svojo sapo meh po cevi, ki se končava v železni trobi, „žol“ imenovani (v Kropi: izél, nem. die Liese). Na dnu ognja se s časom (na Beli vsled slabotnega ognja še-le v dveh do treh dneh) sprimejo odtopljeni kosci železa, pomešani z ogljem in prstjo, ki pokriva ješo, v „pék(e)“, ki je podoben majhni ponvi ali pekli. V ogenj vtikajo kovači konce železnih šib („cajn“-ov nem. Zain), iz katerih kujejo „žbice“ (žeblice), ko se je cajn zadosti razbelil (segrel do rdečkasto-bele

barve). Da se mu cajn v roki ne suče in mu dlani ne obreže ali opeče, ga kovač drži s cunjjo ali krpo, ki ji pravi „blek“. Iz razbeljenega cajna nakuje žbico na sledeči način.

Držeč cajn na sredi dolžine, ga prenese iz ognja na „nampos“ (nem. Ambos), nakovalo, to je kos v štoku zabitega železa, ki ima vrhni rob narejen iz jekla, na čegar ploščadi (2 do 3 cm široki) se kuje cajn tako dolgo, da je narejena „štibva“ (štibla, pomeni isto kot steblo) nastajajočega žebja. Nato položi kovač svoj cajn, ki se končuje v štibli, na rob ostrega železa, ki se zove „šer(ó)kel“ (nem. Scherhackel; podoben je držalu za blatne čevlje in je s spodnjim koničastim delom zabito pred namposom v štok), da odseka narejeno štiblo s primernim kosom še ne obdelanega (razbeljenega) cajna, iz katerega je treba narediti glavo (na Beli „gvava“) žebja, da bo žbica gotova. Nasekano štiblo (ako jo po nerodnosti popolnoma odseka, jo pobere z „dekvo“ (dekla, t. j. majhnim kuhinjskim kleščam podobno orodje za prijemanje vročih žbic), in jo vtakne v „naglež(e)n“ (nem. Nageleisen), to je železen model, ki sprejme v svojo odprtino štiblo, na njega vzbočenem licu pa kovač žebelj „pobije“ (razkuje še neobdelan del cajna nad štiblo in naredi iz njega glavo). Nagležen je na enem koncu oprt na nampos, z drugim tiči, z železnimi klinci („zagojzdami“) pritrjen v „topi“ (nominativ tópa), kakor lata v stebri pri kozolcu. Po tem, koliko „žvakov“ (udarcev s kladivom) je treba za glavo, se žbice imenoma ločijo v „na en“, „na pet“ in

„na šest žvakov“ (žlak, nem. Schlag). Kladivo je nasajeno na lesen „štilc“ (nem. der Stiel), toporišče. Tako izdelan žebelj dobi zdaj ime „žbica“, po žbicah pa se imenujeta kovač in kovačica: „žbičar“, „žbičarica“. Kdor se še-le uči kovati, nosi ime „novinec“. Izvežbana, ročna žbičarica naredi tudi po dve žbici iz enega „blénja“ (t. j. enkrat razbeljenega cajna), preden je treba cajn zopet vtakniti nazaj v ogenj. Več kot dve žbici pa ne naredi radi preslabotnega ognja, dočim pripravna Kroparica nakuje iz enega b(e)lénja dve do štiri. Ker opravlja med dnevom tudi razna dela v hiši in pri živini, jih nakuje belska žbičarica le okoli tisoč na dan („en tavžent“), med tem ko jih pridna kovačica v Kropi nadrobi poldrug do dveh „tavžent“.

Kakšne žbice pa kujejo na Beli? Dočim Kroparji izdelujejo, oziroma so prejšnje čase izdelovali in starejši kovači še znajo, nad dvajset raznih vrst (po razliki v teži, ne samo po obliki, celo nad sto vrst), poznajo Beljani pravzaprav le eno vrsto žbic, „romarce“, ki pa se razlikujejo med seboj po teži (oziroma velikosti) v „pofuntne“ (tisoč jih tehtla en funt), v „po podrujmo funt“, v po dva, po tri funte, po sedem unc, po štiri, po pet, po šest, po osem in po deset funtov; in pa po številu „žlakov“, ki se poznajo na glavi žbice, v „na en žvak“, „na pet“ in „na šest žvakov“. Tu in tam kujejo tudi „cokvarje“ za nakovanje cokel. Do teže štirih funtov (tisoč) delajo romarce žbičarice, od 4 do 10 funtov pa žbičarji. Posebnega imena težje romarce nimajo;

Na meji vzhodne Prusije in južno od Visle na Bzuri so Rusi napadli dne 5. februarja Nemce. Vsi ti napadi so bili odbiti in Nemci so dobili 1000 vjetnikov in šest strojnih pušk.

V Varšavi so Rusi zaprli 40 odličnih Poljakov, ker so se vedli Avstriji prijazno.

Turčija — Rusija.

Ruske postojanke v Kavkazu je silno napadlo 15 novih turških divizij. Na ozemlju Olsi in na vrhovih ob Črnem morju so bili siloviti boji. Turki so odposlali ojačenja tudi proti Erzerumu.

Nemčija v bojih na zapadu.

Prvi boj med nemškimi in francoskimi drkavci je bil v Vogezih dne 5. februarja.

Zadnje dni zbirajo Francozi v zgornji Alzaciji, posebno pri Belfortu, velike čete. Pri Tannu so ljuti artiljerijski boji.

Na bojno polje je prišel tudi angleški kardinal Bourne ter je obiskal vojake v strelskih jarkih in v bolnišnicah.

Rusija.

Car je ukazal, da naj se zaplenijo v Rusiji zasebna posestva vseh avstro-ogrskih in nemških posestnikov.

Preko Arhangeljska je dobila Rusija iz Angleške, preden je luka zamrznila, en milijon modernih pušk.

Rusija se pripravlja na vojno v poletnem času. Zemstva (deželna oblastva) so sklenila, da bodo na svoje stroške napravila vojakom čevlje, in sicer bo dalo tversko zemstvo 150—200.000 parov čevljev, Vladimir 30.000 parov, Zveza kreditnih zavodov v Nižjem Novgorodu bo pa prekrbela v petih mesecih 50—70.000 parov.

V Petrogradu je izbruhnila kolera, ki je pokosila že več tisoč oseb.

V Združenih državah je Rusija kupila 25 milijonov funtov bakra, ki pride na Rusko preko Vladivostoka.

Italija.

Italijanski častniki so v Ameriki nakupili 10.000 konj.

V Italiji so nastali v nekaterih mestih veliki nemiri, ker se je podražilo žito.

Za dan 15. t. m. je Italija vpoklicala več rezervnih letnikov aktivne armade in izurjene črne vojske.

Romunija.

Iz Italije je dobila Romunija streliva. Pri preskusu novih ročnih granat je romunskega atašeja stotnika Michela v Italiji ubila granata, ki je prezgodaj eksplodirala.

po njih namenu jim pravijo tudi „romarce za v pete“ ali „za ta zbit kveder“. Poleg navadnih romarc izdelujejo tudi „ta okrogle“ (na pet in na šest žvakov). Kujejo posamič, kakor v Kropi, in ne poznajo kovanj (nominativ kovanj) dveh skupaj (mojstra s hlapcem), kakor v Kamni Gorici ali nekda v Železnikih.

Cajne kupujejo v Kranju v „pušljih“ (butaricah) po 25 kg teže, in sicer v trgovini za železo, kar je seveda za 30 do 50% dražje kakor kovaški cajni naravnost iz tovarne na Savi. Kdor kuje v gospodarjevi fržini, plača na leto štiri krone od štoka gospodarju. Gospodar, oziroma trgovec, ki ima tuje žbičarje in žbičarice (zdaj le še Ferbežarica), se zove „havtman“ (nem. Hauptmann, poglavar, stotnik pri vojaki). Havtman da železo (cajne), oglje pa si sami kupijo. Zaslужijo od „tavženta pofuntnih“ po 70 vinarjev, od 1000 po 1½ funtov 90 vinarjev, od 1000 po 2 f. 1·10 K, po tri f. 1·60 K. Res pičel zaslužek, ker več kot en „tavžent“ jih ne rarede na dan. Kuhajo doma, ne v fržini, kakor v Kropi ali v Kamni Gorici. Da se kakšen košček ne izgubi, dva kratka konca (cajna) zvari kovač ali kovačica v nov cajni „sp(e)hvávc“, s katerim se zopet more kovati. Ako se nampos na vrhu, kjer je jeklen, obrabi, ga da belski žbičar kovaču, da ga „porovná“; če se kos namposa oddrobi, ga kovač „podstavi“, če pa jeklo na vrhu odstopi, ga „obíca“. Otroci žbičarjev se tudi na Beli radi zadržujejo v fržini, hodijo se pozimi gret na ješo in peč krompir ali jabelka nad ognjem. (Dalje prih.)

Srbija.

Srbi imajo dovolj živeža, le zdravnikov jim manjka. Angleži so poslali Srbiji veliko zdravnikov in strežnic „Rdečega križa“.

Albanija.

Srbija in Grčija sta ta čas, ko je Italija zasedla Valono, vprašali v Rimu, če namerava Italija zasesti tudi druge kraje v Albaniji. Dobili sta odgovor, da se za sedaj o tem ne more podati nobena izjava. Ker se je pa sedaj izvedelo, da Italija namerava zasesti večji kos Albanije, je ruski poslanik v Rimu vlado opomnil, da naj ne zasede Albanije, dokler vprašanja ne razrešijo prizadete države po svojih zastopnikih.

Bolgarija.

Luko v Dedeagaču je Bolgarija utrdila in ondi položila mine.

Srbska vlada je poizkusila dobiti pomoč od Bolgarije in jo je vprašala, pod kakimi pogoji bi bila pripravljena ji pomagati.

Angleška.

Parnik „Vicour“, ki se je potopil, je bil angleška prevozna ladja. V valovih je našlo smrt 294 angleških pomorščakov. — Angleški socijalisti so izdali oklice za nadaljevanje vojne.

Nizozemska.

Belgija je hotela poslati svoje čete čez nevtralna tla Nizozemske, da bi tako prišla nemškim četam v Belgiji za hrbet. Nizozemska je vsled tega začela mobilizirati in Nemci že hitijo utrjevati Antwerpen. Angleška se je vsled tega premislila in je začela pošiljati svoje čete čez Kanal.

Egipet.

Turške čete so prišle do Sueškega prekopa. Hotele so priti čez prekop in turška artiljerija je dne 3. februarja streljala na Angleže, ki so bili na oni strani prekopa. Angleži so pa s pomočjo oklopnih križaric prehod preprečili in vjeli 282 turških vojakov. Sami so izgubili dva častnika, 13 vojakov je bilo mrtvih in 58 ranjenih. Turki so izgubili osem častnikov ter več mrtvih in ranjenih. Tudi pri El-Kantari je 1200 Turkov z šestimi topovi hotelo priti čez prekop. V boju so izgubili 21 mrtvih in 25 ranjenih vojakov.

Pri obrambi Sueškega prekopa pred Turki sta pomagali tudi dve francoski ladji.

Turški uspehi ob Sueškem prekopu so napravili v Jeruzalemu veliko veselja. Mesto je v zastavah. Ljudstvo je proslavljalo napredek Turkov z godbo po mestu.

Perzija.

Rodovi severne Perzije so se vzdignili in začeli napadati Ruse.

Mehika.

General Villa se je proglasil za predsednika Mehike in je za civilno vlado imenoval tri ministre.

Cesar Franc Jožef I. je izdal na svoje zveste narode posebno okrožnico, v kateri se z hvaležnim srcem spominja požrtvovalnosti, ki so jo dokazali narodi v tem težavnem času. Cesar izraža nadejo, da bo tudi v prihodnje prebivalstvo Avstro-Ogrske s premoženjem in krvjo trdno stalo na strani ljubljene domovine.

Angleška, Francoska in Rusija so izjavile, da so pripravljene sprejeti na svoj račun vse vojne stroške Srbije in Crne Gore in drugih držav, ki bi jim hotele pomagati, zlasti Japonske. Črna Gora je potožila, da nima več sredstev za vojno in zato sta prišla iz Rusije dva generala v Cetinje, da se prepričata o bedi Črnogorcev, ki trpe lakoto.

Angleška ljubezen. Angleži pravijo, da hočejo zato izstradati nasprotnike, da bodo stotisočerm vojakom rešili življenje. Ta angleška hinavščina — pravi neki list — smrdi do nebes. Da pade nekaj manj vojakov, naj strada in umira milijone otrok in žena. Če bi bile evropske države pametne, vse bi obrnile meč proti Angležem, da bi bil enkrat konec angleške ljubeznjivosti. Nekdaj so se Španci vedli tako oholo. Morda Bog prinese čase, da bodo tudi Angleži tako ponižni, kakor so sedaj — Španci.

Srbija v Parizu. V proslavo Srbije se je napravila neka prireditev v Parizu. Obisk je bil velikanski. Navzoč je bil pri slavnosti srbski poslanik Vesnić; predsednik republike je poslal svojega zastopnika, Abbé Watterlé je slavil hrabro in plemenito srbsko ljudstvo. Predsednik francoske zbornice je v pismu izrazil svoje občudovanje za Srbijo in omenil, da se v sedanjem boju gre za „civilizacijo sveta“. Slavnost se je vršila na Trocaderu v veliki dvorani, ki ima prostora za 6000 ljudij.

V Parizu je draginja. Jajca so po 20—24 vinarjev komad. Parižani se bojijo nemških zrakoplovcev. Zato so vedno nad Parizom na straži francoski zrakoplovci.

Na Adriji so naši letalci metali bombe na francoske ladje in so jih večkrat zadeli.

Kako je s poljem v Galiciji. Polje v Podolju po vojni ni bilo uničeno. Ljudje so omlatili žito in v jeseni kakor po navadi polja obsejali ter pokopali krompir. Mnogo so trpeli kraji okoli mest: Zborov, Premišljani, Bobrka, Lvov, Rudki, Rava in Javorov. Popolnoma so pa končani kraji okoli Premišla in Mostišč, južni del glavarstva Jaroslavova ter severni del Dobromil in Starega Sambora. Tu je svet kakor puščava.

Poraba moke v Berlinu. Mestni svet v Berlinu je določil porabo moke takó, da na vsako osebo pride na teden po 2 kilograma in 40 dekagramov. Ker se je Nemčiji posrečilo, da bo dobila iz Romunije mnogo žita, katero je bila še lansko poletje tam nakupila, in je sedaj romunska vlada v prevoz dovolila, bodo Nemci z moko precej dobro založeni in se bo lahko dovolilo, da se je bo še več smelo porabiti, kakor je bilo v Berlinu določeno.

Slovanski dan v Moskvi. Dne 24. januarja je bila v Moskvi slovanska slavnost. Deputacije slovanskih narodov so šle s zastavami v slavnostnem sprevedu na Kremel. Nosili so se tudi napisi, kakor: „Križ na Ajo Sofijo!“, „V Carigrad!“ i. t. d. Položili so venec na grob generala Skobeleva. Govor je bil na grobu Aleksandra III. Srbski poslanik iz Petrograda se je zahvalil Rusiji za naklonjenost do Srbije. Zvečer se je vršil slovanski banket. Sprejela se je resolucija, da bo sedanja vojna prinesla popolni poraz Nemčije in da bo potem prišel trden mir. Na drugem mestu je imel tačas knez Trubeckoj predavanje, v katerem je govoril o potrebi duševnega preporeda Rusije, katerega posledica naj bo osvoboditev Carigrada.

V Varšavi je bil namesto vjetega barona Korffa imenovan za gubernatorja knez Engaličev.

Železna industrija na Francoskem. Večina francoskih rudokopov je prišla v nemške roke, in sicer od premogokopov 68, koksa 78, tovarn za železo 90, za grodelj 85, za jeklo 76 in za železne šine 76 odstotkov.

Ruski vjetniki. Rusija je dovolila zopet promet z zavitki, ki se pošiljajo vojnim vjetnikom v azijsko Rusijo.

Novi izdajalci v Bosni. Iz pisem, katere so našli pri vjetih srbskih častnikih, je policija prišla na sled večjemu številu srbskih vohunov v Bosni. Med njimi so zdravniki, inženirji, stavbeni podjetniki iz severovzhodnih krajev Bosne. Vse osumljence so zaprli.

Nova Srbija. Most čez reko Marico pri Odrinu je bil vržen v zrak. Kdo je to storil, se ni moglo zaslediti.

Podmorski čolni za Angleško. V Kanadi grade za Angleško 20 podmorskih čolnov. Deset bo gotovih pred letošnjo jesenjo.

Prevoz žita iz Amerike. Skoro popolnoma je prenehal prevoz žita iz Amerike, ker je ameriška prevoznina že tako visoka, da so morala naročila iz Angleške prenehati.

Zatiranje Nemcev. V zadnjih dneh so Rusi prepeljavali na Poljskem naseljene Nemce v okraja Astrahan in Saratov. Skozi Tambov je šlo na tisoče nemških kolonistov.

Skierniewice je krasen lovski grad ruskega carja v Poljski. Car je bil pri neki priliki izrazil željo, da bi grad ostal od vojne neprizadet. Ondi je lepa cerkev, katere stolp ima pozlačeno kupolo, okoli so bele ceste z drevoredi in veliki parki ter imenitna lovišča. Grad leži oddaljen eno uro od mesta enakega imena in od Krakova je oddaljen 200 km. V septembru l. 1884. je bil v tem

gradu sestaneke carja Aleksandra III. s cesarjema Franc Jožefom in Viljemom. L. 1911. je bil prestolonaslednik Franc Ferdinand še povabljen tja na lov. Toda razmere Avstrije do Rusije so bile že toliko napete, da se prestolonaslednik vabilu ni hotel odzvati.

NOVIČAR.

Molitve za mir. Zadnje nedeljo so se po Evropi vršile molitve za mir. Na Gorenjskem so velike množice pristopile k mizi Gospodovi. Poroča se, da se je pobožnost prav ganljivo obhajala tudi po rimskih cerkvah. Sv. oče je popoldne prišel v cerkev sv. Petra pred izpostavljeno sv. Rešnjem Telo molit za mir. Na Dunaju so bili pri slovesni sv. maši navzoči tudi člani cesarske hiše. — Sv. oče je dovolil, da ima vsaka sv. maša, ki se daruje kjerkoli za padle vojake, iste odpustke, kakor bi se darovala na privilegiranim oltarju.

Skupni finančni minister je postal Ernest pl. Körber. Pred desetim leti je bil ministrski predsednik. Vitez Bilinski, ki je bil dosedaj skupni finančni minister, postane načelnik poljskega kluba.

Fcm. Appel umrl. Prejšnji poveljnik 15. armadnega zbora v Sarajevu feldcajgmajster Appel je umrl na Dunaju 4. februarja.

Hrvaško-slovenski klub. Dne 4. februarja je imela v Ljubljani parlamentarna komisija hrvaško-slovenskega kluba sejo. Navzoči so bili poslanci: dr. Korošec, predsednik komisije, dr. Krek, dr. Šusteršič, Grafenauer, Fon, dr. Dulipič. Razpravljalo se je o sedanjih političnih razmerah v monarhiji z ozirom na hrvaško-slovenski narod. Soglasno se je izrekla želja, da naj bi se sklical državni zbor. Govorilo se je tudi o preskrbljenju prebivalstva z živili, katerih bo treba dobiti iz Ogrske.

Iz kranjske trgovske in obrtne zbornice. V zadnji zbornični seji je bil g. Knez izvoljen za predsednika in Nemeč Pammer za podpredsednika. Oddanih je bilo za ta dva gospoda po 11 glasov, šest listkov je bilo pa praznih. Soglasno je zbornica pritrčila predlogu g. Ivana Rakovca, da naj se na gorenjski železnici zopet vpeljeta vlaka, ki sta pred vojno že vozila, namreč ob deveti uri dopoldne iz Ljubljane in ob četrtna peto uro povratek v Ljubljano. Ker je zvezana večina zbornice za šolski odbor obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani izbacnila zastopnika S. L. S., g. Ogrina, so naši zapustili zbornico in seja je postala nesklepčna.

Dr. Fr. Irgolič, odvetniški kandidat v Gorici, se je pri vožnji na motorju ponesrečil. Zavozil je v jarek pod cesto in obležal nezavesten. K sreči je to zapazil neki kmet. Irgoliča je spravil v Gorico, kjer je zdravnik konstatiral, da ima zlomljeno eno rebro.

Goriški deželni poslanec Ivan Rojec, doslej župnik v Mirnu, je postal župnik in dekan v Tolminu.

Iz Železnikov se nam poroča: Pod Zijavko je Polajnarjevega Toneta s Češnjice podsul plaz in ga vrgel globoko dole v strugo Sore, kjer so ga našli čez dve uri mrtvega. — Na severnem bojišču je padel naš organist Anton Stazinski, ki je bil dober glasbenik.

Na Trsteniku je bilo minulo leto rojenih 27, umrlo jih je 12, poroki sta bili pa dve.

Na «Slovensko Stražo» tudi v teh težkih časih rodoljubi nikar ne pozabiti, da ne bode popolnoma opešalo njeno delovanje.

Velik vsad zemlje. Vsled deževja se je z gore pri Savoji di Lucano na Laškem utrgala velika plast zemlje in uničila polovico kraja, ki je štel 2000 prebivalcev. Porušena je tudi ondotna krasna cerkev, ki je imela več dragocenih slik.

V Gmündu na Nižjem Avstrijskem se delajo lope za 25.000 galiških beguncev. Nastala bo velika župnija, obstoječa iz 120 barak. Begunci so večinoma Rusini. Tudi kranjski Rusini odidejo tja. Imeli bodo svoje duhovne. Ali bi ne bilo bolje, ko bi se delavci poslali sedaj na spomlad kmetom na pomoč?

Pogumen Poljak. Neki 15 letni desentnik poljske legije je vdrl s patroljo do opazovalne postaje ruske artiljerije in je vjel dva ruska generalštabna častnika in 40 vojakov.

Da se izognemo lakoti, se priporoča saditi veliko zgodnjega krompirja in zgodnje zelenjave, zlasti graba in kolerab.

«Slovenski Sadjar». Izšla je 1. štev. III. letnika «Slov. Sadjarja», ki ga izdaja deželni sadjarski učitelj M. Humeč. Mnogovrstna izključno sadjarska vsebina je velevažna za vsakega sadjarja, ki hoče napredovati v tej stroki. Ako vpoštevamo še krasno barvano prilogo, ki je pridelana vsaki drugi številki, in pa dovršeno zunanjo opremo, moramo list prav toplo priporočati vsem sadjarskim interesentom. — List tizhaja 15. dan vsakega meseca in stane celoletno 3 K. Naroča se pri upravnistvu «Slov. Sadjarja» v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

Krone in marke. Pred vojno se je sto kron zaračunalo za 84 mark 89 pfenigov, sedaj je pa 100 kron vrednih 77 mark.

Naši ranjenci. Od črnovojniškega polka št. 27 so bili ranjeni iz kamniškega okraja: Franc Cepuder iz Spodnjih Kosez, Martin Koželj iz Kaplje Vasi, Anton Krušič iz Šmartina, Janez Kuhar izpod Hruške, Peter Kurent iz Loke, Janez Majhen s Krtine, Jožef Šustar in Jernej Vonta iz Tuhinja, nadalje Anton Gusel iz Škofje Loke, Tomaž Kavčič iz Selc in Franc Mehlje iz ljubljanske okolice.

V ruskem vjetništvu se nahajajo: Franc Zajec iz Zadobrove pri Ljubljani, Andrej Zorman iz Posavja, Anton Kunstelj iz Glinca, Ivan Bitenc in Franc Novak iz Ljubljane, Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu, se je oglasil iz Moskve. Nadalje sta v Rusiji: Ivan Šimenc iz Dolskega, Matija Jordan iz Ljubljane in Franc Ovsenek, davčni sluga v Trziču.

Padli so na bojišču: Janez Bogataj s Trate pri Škofji Loki, Franc Homar iz Hruševke in Franc Kokalj iz Podgorice pri Kamniku, Anton Ropret s Bleda, Janez Rovšek iz Dolskega. — Dne 6. januarja je umrl v Čačaku v Srbiji vjeti Slovenec dr. Sernec. Ljubeznivo je stregel vjetnikom, pa si je nalezal legar.

Pametna beseda. Nekateri premožnejši gospodarji stiskajo živila: krompir, žito — misleč, da bo živež še dražji. To je v teh razmerah res oderuško; saj so cene že itak grozovito visoke. Moramo misliti na reveže, ki stradajo, ker nimajo s čim kupiti. Je pa še nekaj drugega. «Domoljub» v 5. štev. piše: Če se sklene mir, bodo žitne cene hitro padle. Iz Rusije se na teden izvozi do 20.000 vagonov žita v zahodno Evropo. Sedaj, ko so zaprte Dardanele in Severno morje, ga ne gre nič iz Rusije. Po vojni bodo Rusi tiščali venkaj s žitom. Na Ruskem je vlada prepovedala pitje žganja. Tako se bo zopet prihranilo žita na milijone centov. Torej vse, kar je prav! Nemci so kar vse žito pobrali in prepustili županom, da ga dele po potrebi in previdnosti. Mora se priznati: Nemci ne cincajo! V Avstriji se vsako leto 10 1/2 milijona metričnih centov žita in 34 milijonov centov krompirja porabi za pivo in žganje. To žito se pridelalo na 730.000 hektarjih in krompir na 800.000 hektarjih zemlje, to je prostor za poldrugo kranjsko deželo. Mislimo si, da bi ne bilo na Kranjskem nobene gmajne in nobenega gozda, ampak samo njiva. Kajne to bi se pač moralo mnogo pridelati! A ves ta pridelek, in zraven še od kosa zemlje, ki je tako velik, kakor polovica kranjske dežele — samo za pivo in žganje. Iz deset milijonov centov žita bi imelo pet milijonov ljudi leto in dan obilo kruha... Krompirja pa še štejemo ne. Pa naj reče kdo, če znamo na pravem koncu prijeti! Komarje precejamo, kamele pa požiramo!

Pomladansko delo. V enem mesecu se bo pričelo v večjem kmečko delo. Moških delavcev bo sedaj bolj manjkalo, kakor po letu, ker jih je od takrat precej na novo odšlo na vojsko. Po Gorenjskem je med begunci več mladih poljskih dninarjev, ki so bili zadnji čas nad tri mesece brez vsacega dela. Naj bi se jih pritegnilo k delu — mislimo, da bo to na vse strani pametno. Seveda, dokler bo to odvisno od proste volje posameznikov, ne bomo prišli nikamor naprej. Tudi župani, ki so letos pravi reveži, ne razpolagajo z močmi, da bi mogli vspešno vmes poseči. Naj bi c. kr. okr. glavarstvo dalo popisati vse za delo zmožne ljudi in naj se jih postavi na razpolago gospodarjem, ki bi jih želeli. Reč pa mora biti odločna, sicer se bodo delale zmešnjave. Menimo, da nima sedaj država denarja, da bi ga proč metala. Vstreženo bo tudi marsikomu, da se na merodajnih mestih na glas pove, da sedaj velja črna moka tudi za — begunce.

Pomoč za Rusine. Štefan Ortinskij, rusinsko-katoliški škof v Zjedinjenih državah, je po avstrijskem poslaniku v Washingtonu poslal za avstrijske Rusine, ki trpe bedo, 4000 dolarjev, za avstrijske Rdeči križ pa 400 dolarjev.

Francoski general Pau, ki je šel na posvet v ruski glavni stan, ima samo eno roko. Odrezali so mu eno roko pred 45. leti v nemško-francoski vojni, ko je bil v bitki pri Wörthu na roko hudo ranjen. Pau je dober vojskovodja in, kakor se trdi, tudi dober katoličan.

Šolska sv. maša. Goriški c. kr. okrajni šolski svet je 28. januarja 1915 izdal odlok, v katerem pravi, da nima nič proti temu, ako se uvede za šolsko mladino v Šempetru za dobo šolskega leta skupna sv. maša v nedeljah in praznikih.

Koze. Na Dunaju je zbolelo, odkar se je vojna pričela, za kozami 520 oseb, umrle so pa 104 osebe.

Lanska žitna letina v Avstro-Ogrski. Pridelalo se je lansko leto v Avstriji 15—18 milijonov meterskih stotov pšenice in 30—31 milijonov meterskih stotov rži, skupaj od 45 do 49 milijonov. Ječmena se je pridelalo 32 milijonov metrskih stotov. Te številke pa niso zanesljive, ker je cenitev pridelkov jako površna. Tudi ne smemo misliti, da je vse to žito ostalo

doma. Znano je, da je Nemčija nakupila zadnji čas v Avstriji veliko ječmena.

Živinorejci, pozor! Sleparski mešetarji hodijo po kmetih in z raznimi zvijačami in grožnjami nakupujejo živino za nizko ceno. Nikar jim ne hodite na limanice!

Razglas. Povodom raznih pismenih vprašanj je c. kr. domobransko ministrstvo vsem političnim oblastvom javilo, da je doseženje v črnovojniških zakonih določenih zgornjih starostnih mej brez upliva na nadaljno črnovojniško dolžnost med vojnimi stanjem, da ostane vsakteri črnovojniški dolžnosti zavezan tudi nadalje do razpusta črne vojske po § 4 črnovojniškega zakona v istem neizpremenjenem razmerju, v katerem je bil črnovojniški dolžnosti zavezan ob času Najvišjega vpoklica črne vojske. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 4. februarja 1915.

Razglas. Od različnih strani so bile oblasti opozorjene, da hodijo po Kranjskem trgovci s konji, ki po deželi, posebno pri ženah upoklicancev posestnikov konj, kupujejo konje po nizkih cenah, katere potem vojaški upravi povodom njene zahteve deželni prevoznik prodajajo za cenilne cene, ki so pa pogosto znatno višje, kakor cene, za katere so oni kupili konje. Nizke cene dosežejo agentje navadno z zvijačnim govorjenjem na primer, da je tudi Kranjska izpostavljena nevarnosti, da jo sovražnik zasede, ali da bode kmalu tej nevarnosti izpostavljena in da bode sovražnik konje jemal, ne da bi jih plačal. Na ta način delajo pri bojazljivih in lahkovernih ljudeh dobre kupčije in skupujejo lepe dobičke v škodo prvotnih posestnikov konj. Kar se pa tiče zvijačnega govorjenja teh agentov, dokazuje ravno dejstvo, da taki agentje konje kupujejo, da se zgube konj absolutno ni bati, ker bi jih drugače ti gotovo ne kupovali. Prebivalstvo se zato pozivlje, da je proti navedenim agentom skrajno oprezno in da v lastnem inreresu vsak slučaj, iz katerega bi se dal dokazati kak goljufljiv namen, bodisi da ga hočejo taki ljudje doseči z zvijačnim govorjenjem, ali pa razširjanjem vzne-mirjujočih poročil, takoj naznani najbližji orožniški postaji. Slednjič se opetovano opozarja na tuuradni razglas z dne 28. 12. 1914 št. 941/Mob. glede prepovedi prodaje konj z razvidnicami izven nabornih okrajev, to je izven okolišča c. kr. okrajnega sodišča. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 5. februarja 1915.

Razglas. Z ministersko naredbo z dne 30. januarja 1915 št. 24 drž. zak. izdali so se novi predpisi o izdelovanju kruha in peciva ter njega spravljanju v promet, kateri predpisi se bodo morali kar najnatančneje opazovati, ako hočemo, da bomo shajali s pšeničnimi zatogami do žetve. Ker morajo imeti peki, slaščičarji, drugi prodajalci peciva, tudi lastniki gostilničarskih in krčmarskih obrtov vseh vrst odtisk te naredbe, ki jih bo okrajno glavarstvo v kratkem razdelilo, v svojih prodajnih in obratnih prostorih na vidnem mestu nabit, ima vsakdo priliko, se seznaniti s temi določili. Opozarja se le izrecno na to, da veljajo ti predpisi o mešanju moke ne samo za obrtniško izdelovanje kruha, temveč tudi za izdelovanje kruha v zasebnem (domačem) gospodarstvu. Dalje bodi pripomnjeno, da je — kakor doslej — dopustno, izdelovati kruh in pecivo, je c. kr. deželna vlada z ukazom z dne 6. februarja t. l. št. 2997 določila obliko dvodežne žemlje (navadne žemlje s težo 45 gramov, s kupno ceno 4 vinarjev). Vsak najmanjši prestopok teh določil se bode brezobzirno kaznovati. Občinstvo, v katerega lastnem interesu so se izdali ti predpisi, pa je dolžno podpirati oblasti s tem, da samo nadzoruje natanko spolnjevanje teh naredb ter vsako neizpolnjevanje takoj naznani tu sem, bližnji c. kr. orožniški postaji ali pa županstvu. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 8. februarja 1915.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 10. febr. Od 18. t. m. dalje bodo nemški podmorski čolni napadli na angleški obali vsako ladjo in tako blokirali Angleško.

Dunaj, 10. febr. Prestolonasledniku je bil krščen sinček Robert Kari Ludovik. Pri krstu je bil navzoč cesar.

Budimpešta, 10. febr. Včeraj opoldne so naše čete vkorakale v Sučavo. Prebivalstvo je veselo. Rusi so v mestu pustili 200 mohamedanskih vojakov in se umaknili proti Črnovicam, glavni štab pa v rusko Novosjelico. Tovarne med Sučavo in Dorno Vatro so pustili Rusi nepoškodovane. Veliko Rusov je zmrznilo. Sodi se, da bodo Rusi Bukovino popolnoma izpraznili. V Črnovicah se ruske oblasti že pripravljajo na odhod. Pri Radavcu se vrše še hudi boji.

Budimpešta, 10. febr. Madjarski listi s Körberjem niso zadovoljni in zahtevajo, da naj se odstavi dr. Mandić in naj namesto njega pride kak odločen Madjar, ki bo v Sarajevu čuval nad dualizmom.

Sofija, 10. febr. Bolgarija se pripravlja na boj in vpoklicuje pod orožje rezervne častnike. V Avstriji bo Bolgarija naročila železniške vozove. — V Srbiji so zaprli deset mož, ki so nameravali napad na kralja in na ministra Pašiča.

Rim, 10. febr. Italija nadaljuje oboroževanje. Danes šteje armada 310.000 mož mornarica pa 20.000 mož več kot v mirovnem stanju. — V Padovi je zborovanje prostozidarjev in iredentistov. Odločno se grozi z revolucijo, če ne bo vlada napovedala vojne.

Krakov, 10. febr. Rusi nabirajo med prebivalstvom osvobojenih krajev rekrute. Uvrstili so v svojo armado delavce petrolejskih čistilnic. Mnogo poljskih vasi je popolnoma uničenih.

Petrograd, 10. febr. V dumi je predsednik slavil ruske zaveznike in rekel, da hoče imeti Rusija dohod do prostega morja. Zunanji minister je v svojem govoru vabil nevtralne države na vojsko, govorniki strank so pa izjavljali, da se bori Rusija proti nemškemu militarizmu.

London, 10. febr. Moštvo mornarice se pomnoži za 32.000 mož.

Dunaj, 11. febr. Pri Dukli so imeli Rusi v šestdnevni bitki velike izgube. Samo pri tem prelazu še stoje Rusi nekoliko na ogrski strani, drugače so povsod potisnjeni čez vrhove Karpatov.

Dunaj, 11. febr. Zapadno od užoškega sedla so imeli Rusi velike izgube in so bili odbiti. V Beskidih in v Bukovini so naši dobili več sto ruskih vjetnikov in nekaj strojnih pušk. Zasedli so dolino reke Sereta.

Berlin, 11. febr. Hud boj je za belgijsko morskobal, ker bi jo Angleži pred 18. februvarjem radi dobili v svojo oblast. Ljut boj je tudi zopet pri Nieuportu. — Na Poljskem pri Sierpcu so bili Rusi odbiti. Pred Varšavo je bila baje ruska črta predrta.

Cetinje, 11. febr. Crna Gora je vpoklicala na vojsko vse moške od 18. do 30. leta.

Rim, 11. febr. Poljak Vladimir Ledohowski je bil izvoljen za jezuitskega generala.

Petrograd, 11. febr. Turška križarica je obstreljevala včeraj Jalto pri Sebastopolju in poškodovala pet hiš. Rusko brodovje je pa nato obstreljevalo Trapecunt.

Povodenj. Po Gorenjskem so vode silno narasle.

Ali se še izplača kmetu delo s stroji?

Na občnem zboru Kmetijskega društva v št. Vidu nad Ljubljano je poročal g. predsednik Bellec o bencinskih motorjih za kmetijska društva. Govoril je o tem, če se izplača delo, ker se je bencin zelo podražil. Treba je računati, da se dobi podlaga. Izvajal je nadalje:

Najprimernejša plača za porabo kmetijskih strojev je, ako se računani od ure. Zračunati je, koliko društvo stanejo stroji na eno uro, in se nam pokažejo stroški, ki jih s plačilom za porabo strojev primerimo. Stroške računim na podlagi 9letnega delovanja s stroji tako-le:

Bencin-motor z mlatilnico, katera žito ob enem čisti, stane 6000 K. Koliko je stroškov na eno uro, ako se v letu 200 ur mlati?

Obresti od 6000 K, le polovico, ker se motor tudi za druga dela rabi, je 180 K. Razne priprave 65 K, odpis inventarja 10% 60 K, olje za mazanje in razno 39 K.

Skupaj 344 K. Za 200 ur mlačeve, pride na eno uro 1 K 72 v stroškov, poleg tega se še priračuni 3 kg bencina à 80 v, je 2 K 40 v, skupaj 4 K 12 v stroškov za eno uro mlačeve. Tu se nam jasno kaže, da se mora za mlačev od ene ure najmanj 4 K 12 v plačati.

Slamozernica na pihalo, da se rezanica na poljubno daljavo na kup vsiplje, stane z bencin-

motorjem 4200 K. Koliki so troški, ako se v enem letu 500 ur reže?

Obresti od 4200 K za 3/4 leta 189 K, poprave 30 K, odpis inventarja 10% 42 K, olje za mazanje in razno 75 K.

Skupaj 466 K. To se deli na 500 ur, pride 81 v stroškov na uro. Bencina se porabi na uro 2 kg po 80 v, je 1 K 60 v, skupaj 3 K 41 v stroškov na eno uro rezanja. Pokaže se, da se za eno uro rezanja mora vsaj 3 K 41 v plačati, ako se hoče stroške kriti.

Razlika v plači med ročnim in strojnim delom nam kaže sledeče:

1. S slamozerno koso zreže en delavec v 10 urah 200 kg slame, 1 cm dolgo rezanico, en delavec donša slamo. Delavca staneta s hrano 1 dan 5 K, torej velja 100 kg rezanice 2 K 20 v na roko s slamozerno koso.

Če pa režemo slamo s 6 k. s. motorjem na pihalno slamozernico s 30 cm širokim ustjem, ki se po ceveh napelje na poljubni kraj, kamor se rezanica na kup vsiplje, se zreže 1 cm dolge rezanice v 10 urah 8000 kg slame. Po zgornji kalkulaciji pride na eno uro motornega rezanja pri sedanji visoki ceni bencina 4 K 66 v na eno uro, kar znaša za 10 urno delo 46-60 K.

Ročno delo rezanja velja 100 kg 2-50 K, rezanje z motornim strojem 100 kg 0-58 K.

Ugodnost se pokaže tudi pri mlačvi. Štirje mlatiči omlatijo na dan od 16 nasadov 10 do 12 mernikov pšenice, t. j. 360 kg žita. Ako se mlatič s hrano računa po 4 K na dan, štirje mlatiči 16 K, namlatijo v enem dnevu 460 kg pšenice, kar znese za 100 kg žita 4-44 K.

S 6 k. s. motorno mlatilnico na 68 cm dolgi valjar, ki pri mlačvi žito dvakrat prečisti, da gre razdeljeno žito v vreče, se omlati v 10. urah 100 mernikov pšenice, t. j. 3000 kg. Pri sedanji visoki ceni bencina velja na eno uro 4-12 K, t. j. za 10 ur 41-20 K, ako se še drugi delavci in otroci zaračunijo s 13-80 K, velja strojna mlačev 3000 kg pšenice 55 K, torej približno 2 K za po 100 kg.

Če se s strojem 10 ur en dan mlati, se 100 mernikov v enem dnevu namlati, kar stane 55 K. Mlatiči namlatijo 10 mernikov pšenice v enem dnevu t. j. 16 K, s strojem pa 10 mernikov pšenice v enem dnevu t. j. 5-50 K.

V naših krajih se mlačev vrši v največjem poljskem delu. V tem času stroji mnogo koristijo, ker nam veliko na času in delavnih močeh pomagajo. Dočim se mora žito pri mlačvi na roko posebej čistiti z retami in pajkljanjem v zdravju škodljivem prahu, je s stroji 100 mernikov v enem dnevu namlačenega in očiščenega žita lahko spravljenega v žitnico.

Računi nam jasno kažejo, kako potrebne so strojne zadrage v odpomoč kmetijstvu, posebno zdaj v vojnem času, ko se je krepka roka gospodarja in hlapca od dela odtegnila. Pri strojnem delu zadostuje za donšanje tudi šibka oseba, celo otroci. Ko je bilo moštvo k mobilizaciji odpoklicano, ostali so v več hišah le ženske in otroci doma. Družine si vzajemno pomagajo, stroji pa težka dela opravljajo, da se morejo kmečka dela o pravem času izvršiti.

Želeti je, da bi deželna elektrarna kmalu v tek prišla in se napeljali daljnovodi po vaseh. Res je, da nam bencinski motor pri strojih veliko pomaga. Skušnja z elektromotorjem nam je pa pri mlačvi in rezanju pokazala, da je delo s pomočjo elektrike veliko bolj priprosto, boljše, za polovico cenejše in lažje. Pomagajmo si sami z združenimi močmi!

Dostavek. Neki kmet, ki je videl ta članek, je napravil te-le pripombe: Res je, da kmetu stroji koristijo pri delu, in zato se stroji povsod uvajajo. Veliko več pa stroji koristijo na velikih posestvih, kakor na malih kmetijah, kakršnih je mnogo v naši deželi. Kak bajtar, ki ima malo živine, po zimi pa veliko časa, si v zimskih mesecih s slamozernico na roko sam lahko, tako rekoč brezplačno, napravi rezanice. Reže zjutraj,

ali zvečer, ali kadar je slabo vreme, sploh takrat, kadar nima drugega dela. Pri motorjih na bencin so te težave, da se radi pokvarijo, da so poprave drage, da so sedaj pri vojakihi tisti, ki so jim stregli, in drugi se na to ne razumejo, itd. Če pride do nas elektrika, bo znabiti dokaj boljše, ako instalacija ne bo predraga. Kam pa potem s sedanji bencinskimi motorji, ne vemo.

Darila povodom vojne za podružnico deželnega pomožnega društva «Rdeči križ» v Kranju.

(Dalje.)
Nabiralna pola „Narodne čitalnice“ v Kranju. Kranj: M. Suhadolnik 1 K, Marija Gogala 1 K, Franc Kukovica 2 K, Milica Golavšek 1 K, Tončka Pongračič 1 K, A. Amon 1 K, Marija Prevc 1 K, Rabič 1 K, I. Savnik 2 K, Berjak 2 K, Ana Merk 5 K, Uršula Anzeič 1 K, Rihard Moser 1 K, F. Lopič 1 K, Josip Pinterič 1 K, Eugen 2 K, Adamič 1 K, A. Koklin 1 K, A. Suhadolnik 1 K, M. Golob 1 K, A. Šumi 1 K, Rebolj 1 K, Marija Karasohia 1 K, Ana Masten 1 K, E. Benzenšek 1 K, I. P. 3 K, M. P. 1 K, Oskar Simon 1 K, Chrobath 2 K, M. Rus 1 K, M. Pečnik 20 v, J. Rozman 1 K, F. Steinbauer 1 K, An. Briley 3 K, Ani Briley 3 K, M. Grošelj 1 K, Rudolf Delhunja 1 K, Josip Tajnik 1 K, Franja Starovasnik 1 K, A. Šinkovec ml. 1 K, Ivan Bedenk 1 K, M. Mayr 1 K, M. Kušar 1 K, Pavla Sajovic 3 K, Josip Majdič 2 K, Lud. Jakofčič 1 K, L. Krenner 1 K, Ciril Pirč 2 K, Ivan Potočnik 2 K, dr. Štempljar 2 K, Ferd. Sajovic 1 K, Zdenka Ladiha 1 K, Peter Majdič 2 K, Franc Kopriva 1 K, C. Homan 1 K, Franc Dolžan 2 K, Oskar Dev 1 K, dr. Černe 1 K, M. Jerzeršek 1 K, Ivan Schwarz 1 K, Jos. Ahlin 1 K, M. Pavlin 1 K, Fr. Jugovic 2 K, Neimenovan 1 K, F. Dolenc 2 K, A. Kusterl 1 K, B. Bloudek 1 K, dr. Simon Dolar 8 K, Val. Aljančič 10 K, Ig. Fajdiga 5 K. — Skupaj 114 K 20 v.

Nabiralna pola županstva pri Sv. Ani. Sv. Ana: Franc Klemenc 1 K, Janez Bodlaj 40 v, Katarina Ahačič 1 K, Fr. Bodlaj 1 K, Karl Čarman 1 K, Jakob Ahačič 1-20 K, Luka Dovjak 10 K, A. Napret 1 K, M. Kavčič 1 K, A. Kavčič 40 v, Urh Zupan 1 K, J. Srečnik 1 K, M. Dolžan 4 K, M. Čarman 1 K, Jože Kralj 60 v, Anton Polajnar 1 K, Matej Meglič 5 K, Magd. Čarman 1 K, Janez Kobal 1 K, Franc Rozman 2 K, Marija Kastrin 2 K, N. Golmajer 60 v, Jože Kalinšek 2 K, Lovro Meglič 2 K, Janez Primožič 5 K, Tin. Tišler 30 v, Janez Klemenc 30 v, Peter Klemenc 3 K, Jože Zupan 2 K, Matej Kavar 1 K, Aleš Klemenc 20 v, Kristl Ahačič 2 K, Franc Dolenc 10 K, Mar. Kralj 2 K, J. Dolžan 1 K, Jože Janc 1 K, Jakob Meglič 2 K, Franc Čarman 1 K, Jakob Pernuš 2 K, Janez Ahačič 1 K, Katra Toporiš 30 v, Herman Marn, Sv. Katarina, 1 K, Alojz Ahačič, Sv. Ana, 2 K, Jakob Kobal, Sv. Ana, 1 K, Rotija Curi, Tržič, 40 v, Sv. Ana: Meta Kajbež 20 v, Marija Pernuš 1 K, Jan. Meglič 2 K, Jera Hafner 1 K, Gašper Polajnar 2 K, Peter Lončar 60 v, Jera Ahačič 1 K, Andrej Meglič 2 K, Andrej Mali 1 K, Franc Čarman 2 K, Marija Polajnar 1-40 v, J. Nemeč 60 v, Franc Meglič 50 v, Anton Smedec 60 v, Franc Ahačič 1 K, Ana Sprajcer 20, Franca Mali 20 v, Janez Meglič 2 K. — Skupaj 100 K.

Nabiralna pola župnega urada v Besnici: Zg. Besnica: „Hranilnica in posojilnica“ 5 K, Franc Pokorn, župnik 10 K, Julija Jaklič, učiteljica, 3 K, Ivan Papler, župan, 5 K, Alojz Kozjek 50 v, Franc Zelnic 50 v, Janez Vidic 50 v, J. Jurič 1-50 v, Marija Knific 1 K, Sp. Besnica: Janez Papler 2 K, Andrej Šink 3 K, Marija Šink 2 K, Marija Eržen 1 K. — Skupaj 35 K.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure

zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaeker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52-34

Čisto novo in moderno

blago za ženske in moške obleke radi prevelikega nakupa in velike zaloge prodajam

po lastni ceni
IVAN SAVNIK
Kranj, pri Besenčanu.